

กระบวนการพัฒนาตำบลจัดการคุณภาพชีวิต ตำบลนาบัว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

รักษ์สุดา ช่อรักษ์

ศูนย์พัฒนาการสาธารณสุขมูลฐานภาคเหนือ จังหวัดนครสวรรค์

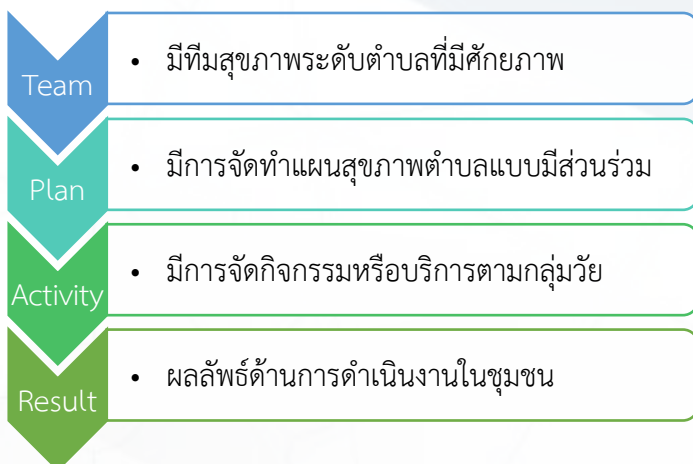
ตำบลนาบัว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ชุมชนหมู่บ้านที่มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย เน้นความพอเพียง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เน้นการดูแลแบบเครือญาติ มีวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นของตนเอง ด้วยพลังของศาสนาและความเชื่อของชุมชนเป็นระบบการจัดการในชุมชนและให้ความสำคัญของบรรพบุรุษ ปรชาญ ผู้เฒ่าผู้แก่ ครอบครัว อีกทั้งยังเป็นแหล่งต้นน้ำของแม่น้ำแควน้อย ป่าของนาบัวเป็นแหล่งสำคัญในการผลิตน้ำ คมนานาบัวจึงตระหนักและให้ความสำคัญกับการดูแลอนุรักษ์ป่า ร่วมกับการใช้ป่าอย่างมีคุณภาพ เพราะป่าไม่ได้ให้แค่น้ำอย่างเดียว ป่ายังเป็นแหล่งอาหาร ทรัพยากรสำคัญที่สามารถลดค่าใช้จ่าย เป็นอาหารปลอดภัย

คมนานาบัวให้ความสำคัญกับป่ามาก ผ่านกระบวนการจัดการโดยใช้กลไกการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ใช้วัฒนธรรมการลงแรง ออกแรงช่วยกัน ในการขับเคลื่อน มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาบัว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาคล้อ เป็นแหล่งวิชาการในการจัดการปัญหาในชุมชน

มีกำนันขับเคลื่อนกลไกในการปกครองปัญหาเร่งด่วน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลผู้สนับสนุนงบประมาณ และภาคประชาชน อสม.ในการขับเคลื่อนและระดมทุนการจัดการปัญหาของชุมชนตำบลนาบัว ทำงานเป็นทีมแบบบูรณาการด้วยการสร้างกฎกติกาของในชุมชนกันเอง ผ่านกลไกการพัฒนาาระบบสุขภาพในระดับชุมชน ประกอบไปด้วย

1. บุคลากรสาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาบัว
2. ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
3. นายกอบต. และทีมอบต.นาบัว
4. ชมรมและภาคีเครือข่ายในชุมชน
5. ภาครัฐหนุนเสริมเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอนครไทย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก
6. ภาคีเครือข่ายจากภายนอก เช่น สสส. และมหาวิทยาลัยต่างๆ

กระบวนการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยกระบวนการพัฒนาตำบลคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการ

แผนพัฒนาตำบลคุณภาพชีวิตที่มีการจัดเก็บและจัดทำข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ของหมู่บ้านอย่างเป็นระบบ

1. มีการรวบรวมข้อมูลหมู่บ้านเป็นปัจจุบัน และเผยแพร่ให้แก่ประชาชน
2. มีการนำข้อมูลจากหน่วยงาน เช่น ผู้ด้อยโอกาส/ผู้พิการ/ผู้สูงอายุ มาจัดทำแผนการดูแล
3. การแยกประเภทในแผนชุมชนของหมู่บ้าน เรื่องอะไรทำได้เอง เรื่องที่ต้องทำร่วมกับหน่วยงานหรือองค์กร และงานที่ต้องขอสนับสนุนจากหน่วยงาน หรือที่อื่นไว้ในแผน
4. การจัดทำแผนเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการหมู่บ้าน ราษฎรในหมู่บ้านแล้วลงมติร่วมกันที่จะกำหนดไว้ในแผนชุมชน
5. การนำแผนชุมชนไปบูรณาการกับ อบต.นาบัว และหน่วยงานในตำบลเป็นแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตตำบลนาบัว ตำบลจัดการคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ ของตำบลนาบัว เป็นกระบวนการสร้างสุขภาพที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบทบาทภาคประชาชน ท้องถิ่น ปกครอง และ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการร่วมกันวิเคราะห์ สภาพปัญหา แรงกดดัน ทางด้านสุขภาพ โดยวิธีการสร้างความเข้าใจร่วมกัน ผ่าน “เวทีวิชาการชาวบ้านตำบลนาบัว” ที่มีการพูดคุยกันอย่างดุเดือด แลกเปลี่ยนความคิดเห็น นำเสนอปัญหาและความต้องการของตนเอง นำเสนอผลงานของแต่ละหมู่บ้าน สะท้อนปัญหาและความต้องการของหมู่บ้าน รวมถึงการมองหาและสร้างผู้นำรุ่นใหม่ เพื่อให้ส่วนรวมได้ผลประโยชน์มากที่สุด หาประเด็นร่วมในการแก้ปัญหา และพัฒนาร่วมกันของคนทั้งตำบลนาบัว หน่วยงาน อบต. โรงเรียน รพสต. พัฒนาชุมชน เกษตร กศน. เป็นต้น เช่น ประเด็นประธานเครือข่าย ทสม. ตำบลนาบัวนำเสนอ ปัญหาไฟป่า การเผาถ่าน เผาขยะ ส่งผลกระทบกับสุขภาพ และแหล่งอาหารในชุมชน ทุกภาคีเครือข่าย

เห็นด้วยกับปัญหา จึงมีการนัดที่วางแผนและกำหนดกฎกติกา ร่วมกันในการแก้ไขปัญหา โดยการจัดการขยะในชุมชน การ ออกกฎชุมชนในระดับหมู่บ้านและตำบล ห้ามเผาขยะและเผา ถ่านในเขตบริเวณใกล้หมู่บ้าน ห้ามจุดไฟเพื่อล่าสัตว์ เมื่อมีไฟ ป่าเกิดขึ้นต้องช่วยกันไปดับหลังคาเรือนละ 1 คน หากบ้าน ไหนไม่ไป ต้องเสียค่าปรับ การอนุรักษ์ป้องกันไฟป่าโดยการ บวชป่า และการทำแนวกันไฟ เป็นนโยบายสู่ “ตำบลจัดการ คุณภาพชีวิต” ระบบสุขภาพยั่งยืน ประชาชนทุกกลุ่มวัยมี ความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) และนำไปสู่การ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพอย่างถูกต้อง ทันทต่อสถานการณ์

ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน

1. อัตราการป่วยและตายลดลง
 2. คนในชุมชนเข้าถึงระบบบริการในการตรวจวัด สัญญาณชีพ การขอคำปรึกษาเมื่อมีภาวะเจ็บป่วย
 3. ผลผลิตจากป่าสร้างรายได้และลดรายจ่ายเรื่อง ของอาหารให้กับคนในตำบลนาบัว
 4. เกิดบุคคลต้นแบบด้านสุขภาพ บุคคลต้นแบบด้าน สิ่งแวดล้อม บุคคลต้นแบบด้านทันตกรรมในเด็ก บุคคล ต้นแบบด้านการบริหารจัดการ และครอบครัวต้นแบบ
- บทสรุปการทำงานตำบลคุณภาพชีวิตของคนตำบล นาบัว คือ การอภิบาลระบบสุขภาพชุมชน การพัฒนาความ รอบรู้ พัฒนาศักยภาพ ผ่านการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติจริง จัดเก็บข้อมูลนำมาวิเคราะห์ วางแผน สร้างการมีส่วนร่วมและ การเป็นเจ้าของปัญหา เกิดผลลัพธ์ที่ทำให้คนในตำบลนาบัว มีความสุขกาย สุขใจ สุขสามัคคี และนำมาซึ่งรายได้ และ ลดรายจ่าย มีความสุขเงิน สู่การพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ ต่อเนื่องยั่งยืน

